

nu, kjer je nemško prebivalstvo zelo razburjeno radi reprivredite. Politično ravnanje tekom današnjega dneva prepove prireditve.

RUSKO - AVSTRIJSKI TRGOVINSKI STIKI.

— Moskva, 6. julija. (Wolf.) V svrhu uvoznih in izvoznih operacij je bila ustanovljena mešana rusko - avstrijska družba. Avstrijski ustanovitelj te družbe je avstrijski industrijski sindikat, ki se je obvezal dovoliti družbi blagovni kredit.

PREOKRET V REPARACIJSKEM VPRAŠANJU.

— Pariz, 6. julija. (Izv.) Zastoj v reparacijskem problemu s posebnim oziranjem na angleško - francoska nasprotja je posvetil »Temps« članek, v katerem zastopa nazor, da bi se morala iskati v tem nesporazumu novih poti. Po izjavi angleških strokovnjakov naj bi zavezniške države skupno nastopile in zahtevale od Nemčije da: 1.) izvede valutno reformo, 2.) nadzor potom reparacijske komisije, 3.) jamči s svojim blagom in prirodnimi bogastvi, ki bi bilo zastavljeno, 4.) odda zaveznikom 26% valutnih dohodkov in 5.) posestniki nepremičnin naj se obdolže s posebnimi davki v prid reparacijam.

Španski parlament ogrožen. Viharji in streli.

— Madrid, 6. julija. (Havas.) Senat je bil včeraj pozorišče burnih prizorov, ki so nastali radi nekega žaljivega pisma. To pismo je poslal predsednik vrhovnega vojnega sveta gen. Aguilera bivšemu ministru Sanchezu Tozi. Ko je bil poklican na odgovor, je Aguilera izjavil častniškemu odposlancem, da bo v slučaju, ako bi ga hoteli politični vladodržci prisiliti, da odstopi, stopil na čelo armade in jih odstrani. Na seji senata sta ministrski predsednik in predsednik senata zaman pozivala Aguilero, naj prekliče žalitev. Aguilera je izjavil, da ga vlada ne more odstraniti odstaviti. Ministrski predsednik Ahucemas je odgovoril, ako bi hotela sploh kakšna sila razgnati parlament, da bi se moglo to zgoditi samo preko njegovega trupla. Med zasедanjem je prišlo do osebnih spopadov med Aguilero in posamnimi senatorji. Bojevit general in senatorji, med njimi tudi bivši ministrski predsednik Romanovs, so se pozneje znova pomirili. Dva navzoča poslanka sta se stopila. Eden je potegnil celo samokres in ga je moral zborniški sluga razorožiti. Ministrski svet je razpavaljal o tej aferi, ni pa ničesar sklenil. V vojaških krogih vlada veliko razburjenje, ki ga skuša poveljnik Madrida pomiriti. Listi so mnenja, da je politični položaj po tem incidentu zelo resen.

— Barcelona, 6. julija. (Havas.) Pogajanja z Madridom so prekinjena. To je posledica Aguilerove afere.

GENERALNA STAVKA NEMŠKIH KOVARNARJEV.

— Berlin, 6. julija. (Izv.) Listi poročajo, da je vodstvo Kovarnarske stavke izdalo danes tozadevno parolo 90 tisoč delavcem. Delo počiva skoraj v vseh večjih podjetjih. Do 11. dopoldne je zapustilo delavstvo šest obratov.

BOMBNI NAPAD V SARAJEVU.

— Sarajevo, 7. julija. (Izv.) Danes ob 1. ponoči so neznanci vrgli bombo v hotel »Pošto«, ki je na hodniku eksplodirala s strašno detonacijo. Materijalna škoda je velika. Človeških žrtev ni. Napadalc niso znani.

ZANIMIVOSTI IZ PROCESA PROTI ŠOUPALU.

— Praga, 6. julija. (Izv.) Na včerajšnji popoldanski obravnavi proti morilecu Šoupalu so bile zaslišane glavne prič F. Rebiš, V. Slama in V. Trebicki. Priča Slama je na vprašanje predsednika glede podrobnosti atentata pravil, da se je Šoupal nabavil revolver v neki trgovini v Plzni in da je drugi dan odšel z njim v Lechovice. Morilec je povabil pričo v bližnji gozd, češ da je treba preizkusiti novo orožje. Na robu gozda je Šoupal obesil na drevo reklamni letak in dejal, da se hoče vžebati v streljanju. Postavil se je na razdaljo 10—15 korakov, dvignil samokres, pomiril in ustrelil. Ko je počel strel, je obtoženec vzkliznil: Takol! Ko bi stal tu pred menoj dr. Rašin, bi mu tole prebrskalo glavo. Kmalu potem je isti priči dejal, da bi bilo dobro odstraniti Rašina, Kremafa in Beneša. Po zaslišanju priče je predsednik vprašal obtoženca: Obtoženec, končno vas hočem vprašati, da-li vztrajate na svoji izjavi, da se pred tem sodiščem ne boste zagovarjali. Šoupal je odgovoril: Vztrajam na stališču, ki sem ga zavzel v začetku razprave. Moje govorjenje je morilec naslovil na sodišče posebnim pismo, ki ga je ob koncu razprave prečital njegov zagovornik. Pismo se glasi takole: Postal sem predmet obsodbe in ne sramujem se tega. Zgodovina človeštva ne obstoji samo iz nebroj normalnih korakov, valov in faktov, marveč tudi iz dobe krutih in nasilnih vzlovov, v katerih je zavozljana doba. Svetovna vojna ni razvojnica in raztrgalja takih strašnih vzlovov evropskih razmer. Zavezuje le vedno več novih v nesrečo in obup milijonov ljudi. Glejte nas, ki smo raztrgali enega teh velikih vzlovov, staro habsburško monarhijo, koliko novih smo napravili! Zmagovito domoljubje na hitro narasli češki velekapital je nam naprtil težko breme. Mi mladi smo rasti v velikem razburjenju. Izšli smo iz velikega nemira in nad. Preboleli smo, da so milijoni umirali na tuji službi in nihče ni obojaval sovražnikov. Sanjal sem o velikem in živnem življenju osvobojenega naroda. Vživel sem se z vsemimi socialnimi nadami, ki so jih veliki udarci vojne in politike razvneli na obzorju. In jaz, ki sem streljal na dr. Rašina, da raztrgam enega teh velikih vzlovov, ki ovirajo češko delavno ljudstvo v svobodnem razvoju, mar naj se ne vprašam, kakor se je vprašal pesnik Paul Verlaine: kaj si storil iz svoje mladosti? Moji sodniki pravijo da sem zakrivil umor človeka. Toda jaz nisem hotel ubiti. Hotel se razvojljati vzlov, ki je ležal na poti. Bila je to morda blazna volja. Šele bodočnost bo dokazala, da-li sem s svojim činom posegel v tok zgodovine ali pa samo v življenje posamnika, čeprav sem se žrtvoval v domnevi, da strmoglavim kip, kakor so po prevratu strmoglavili na Staromestnem trgu marianški steber. Glejte, kaj sem napravil iz svoje mladosti: Napravil sem iz nje ječo, napravil sem iz nje bolest. V času velikih gibanj polaga usoda znamenja na čela nekaterih ljudi in oni zavrejo svoje življenje, da bi pomagali drugim. Nisem hotel ubiti Alojzija Rašina, hotel sem ubiti le živnostensko banko. Meril sem na človeka, ki je stopal kruto preko ljudskega gorja in solz, toda hotel sem zadeti to, kar je on predstavljal: kapital, ki davi tisoče mojih bratov. To je bila moja želja in moja krivda. Zal mi je dr. Rašina, če je umrl in sistem ostal. Sodite me, sodniki. Drugače bo sodila zgodovina.

Ko je zagovornik končal, je Šoupal na videz sedel kakor pravi zmagovalec, v resnici pa je bil blede, razburjen in obupan.

Poljska hoče postati velesila. Iz Varšave poročajo: Poljska vlada je sklenila, da se obrne s posebno noto na vlade v Parizu, Londonu, Washingtonu, Tokiju in Rimu, v kateri bo zahtevala, da se Poljska prizna kot velesila. V interesu Slovanstva bi bilo, da bi bila v koncertu velikih držav vsaj ena slovanska država, dokler je Rusija izločena iz vsake kombinacije.

Küzmičev spominski dan.

(Izvirni dopis).

Prekmurci evangelijani so praznovali na Petrovo dvestoletnico rojstva svojega največjega rojaka, župnika in slovenskega pisatelja Štefana Küzmiča.

Sredi najlepšega prekmurškega polja je vzrastle njihov verski borec, njihov Luter, a obenem tudi prekmurški Trubar in Dalmatin, zato se niso poklonile omenjeni dan Küzmičevemu spomenu samo prekmurške evangeličanske občine, ampak je hitelo med zlatim klasjem tudi na stotine romarjev slovenske narodne misli v Strukovce, da se pokloni spomenu moža, ki ni podaril Prekmurcem samo dragocenega verskega orožja, ampak tudi najčistejšo sredstvo narodne ohranitve: knjige, pisane v materinem jeziku.

Küzmič se je rodil v dobi rekatolizacije, ko je uničil požar verske strasti ne samo marsikatero evangeličansko cerkev, ampak tudi vire njene zgodovine. Zato vemo samo Küzmičovo rojstno leto (1723) dneva pa ne. Njegova prava rojstna hiša ne stoji več. Podrli so jo nasledniki njegovega očeta in si postavili malo stran tuda na istem zemljišču drugo. Rojstna vas si je pa še ohranila njegovo narodnost in vero.

Njegov oče je bil posestnik po imenu Jurij; materino ime je neznan. Najprej je hodil v šolo v prekmurške Ivanovce, nato z l. 1733. v šopronsko višjo evangeličansko šolo, od l. 1739. pa v Győr. Svoje študije je dovršil v Pozunu l. 1744. Doma pa ni mogel dobiti vsled protireformacije službe, zato je ostal v tulinu kjer je deloval kot šolnik v Nemcesu blizu Kiseka. Tu je tudi prišel za pero in podaril svojim rojakom prve svoje knjige: »Katekizem, abecednik in računico. Denar za tisk je dobil deloma od požunškega duhovnika Viljama Serpilija, deloma od neke vdovice.

Plodovitost duhovniško službo je nastopil 6. junija 1755. v Šurdu, madžarski vasi, ki leži ob cesti iz Velike Kaniže v Zakon. Za časa Küzmiča je bila okolica Šurda nastanjena od slovenskih protestantov, danes ne ume tam nihče več slovenske govorice.

V težkih življenjskih prilikah je tu Küzmič hranil z eno roko svojo vero, z drugo pa ji je gradil trden temelj s spisovanjem knjig v jeziku v katerem so ljudje molili Boga in govorili v svoji družini. Bliznj katoliški duhovniki so mu delali velike neprilike, a njegovega duha ni vnelil ni ta boj ni nesreča v družini. V Šurdu se je poročil z neko Ano Martijo (priimek je neznan) l. 1756. Po njeni smrti se je drugič oženil 1768. s Terezijo Szakal, vdovo lo Bršnjak.

Kupil si je tudi lastno hišo v Patni pri Šurdu, a imel je nesrečo, da mu je zgorela, ob kateri priliki je upelnil ogenj tudi tretjino njegovih abecednih knjig.

Kot dober sin je vzel k sebi svojega očeta, kateremu je zatisnil oči 1769. leta.

Umril je 20. oktobra 1779. sredi svojih vernikov in sorojčakov, ki so se bili izselili iz železne županije v šomodsko, da bi si olajšali izvrševanje verskih dolžnosti, v katerem jih je ovrnila v domačiji grajska gospoda, ki je laže menjala vero kot preprosto kmet. Baš to versko zatiranje je bilo kot pri Trubarju neposreden povod, da je začel pisati Küzmič verske knjige, ker je hotel z njimi okrepiti svoje vernike. Potreba po takem krepilu je bila velika. Na eni strani so bile evangeličanske cerkve redke in malo je bilo duhovnikov med slovenskimi protestanti na levem bregu Mure. Ako so hoteli opraviti ti evangeličani svojo versko dolžnost, so morali romati daleč. Večkrat ni zadostovala enodnevna hoja. Na drugi strani pa so bile v XVIII. stoletju knjige kranjskih luteranov redke, ker si je bila prirejela iz njih protireformacijske kresove, a tudi za Slovence med Muro in Rabo deloma nerazumljive, »ar tej nasi Vogrszki Szlovenov jezik od vsej drugi dozeta tuhoga i sbebi lasztivnega ma. Kiti i vo naprej zracsumanj sze veliki razlocek nahajaa, kakor pravi M. Toskos Jožef, »prednyei farar sopronszi«, v predgovoru k knjigi prevažni za prekmurško slovenstvo: »Novi zakon ali testamentom gospodna nasega Jezusa Kristusa, zdaj opričv z greskoga na sztari szlovenszki jezik obrnyeni po Stevan Kuzmics Szurdanszkom« (v saksinski Hali 1771).

S tem delom so dobili nekdanji prekmurški Slovenci vir vsega verstva v svojem domačem jeziku, da jim ni bilo treba čakati ni na Trubarjev ni na Dalmatinov prevod ni na »obracsanja« drugih.

Küzmičev »novi zakon« ni samo v jezikovnem pogledu znamenita knjiga, ampak je velikega kulturnega in narodnopolitičnega pomena. Za evangeličane pomeni sv. pismo v verskem oziru vse, vsak vernik ga mora čitati in iz njega zajemajo preprostejši sloji skoro edino duševno hrano. Vseled soudeležbe cele občine pri verskih obredih pomeni pri evangeličanih v nasprotju s katoliško vero, kjer se vrši skoraj vse božje češčenje v latinskem jeziku, v domačem jeziku spisana verska ali obredna knjiga jez proti potučenju in vez z domačim rodom. Zato je postal Küzmič s prevodom novega zakona najčistejši prekmurški narodnopolitični delavec, ker je očeval s to slovensko knjigo svoje rojake pred izgubo materinega jezika in jim je ohranil zavest, da spadajo k drugi narodni plati kakor pa poplavlajoči jih madžarski

ma trezno razmotriva položaj v naši državi.

Poljska hoče postati velesila. Iz Varšave poročajo: Poljska vlada je sklenila, da se obrne s posebno noto na vlade v Parizu, Londonu, Washingtonu, Tokiju in Rimu, v kateri bo zahtevala, da se Poljska prizna kot velesila. V interesu Slovanstva bi bilo, da bi bila v koncertu velikih držav vsaj ena slovanska država, dokler je Rusija izločena iz vsake kombinacije.

Küzmičev spominski dan. (Izvirni dopis).

Prekmurci evangelijani so praznovali na Petrovo dvestoletnico rojstva svojega največjega rojaka, župnika in slovenskega pisatelja Štefana Küzmiča.

Sredi najlepšega prekmurškega polja je vzrastle njihov verski borec, njihov Luter, a obenem tudi prekmurški Trubar in Dalmatin, zato se niso poklonile omenjeni dan Küzmičevemu spomenu samo prekmurške evangeličanske občine, ampak je hitelo med zlatim klasjem tudi na stotine romarjev slovenske narodne misli v Strukovce, da se pokloni spomenu moža, ki ni podaril Prekmurcem samo dragocenega verskega orožja, ampak tudi najčistejšo sredstvo narodne ohranitve: knjige, pisane v materinem jeziku.

Küzmič se je rodil v dobi rekatolizacije, ko je uničil požar verske strasti ne samo marsikatero evangeličansko cerkev, ampak tudi vire njene zgodovine. Zato vemo samo Küzmičovo rojstno leto (1723) dneva pa ne. Njegova prava rojstna hiša ne stoji več. Podrli so jo nasledniki njegovega očeta in si postavili malo stran tuda na istem zemljišču drugo. Rojstna vas si je pa še ohranila njegovo narodnost in vero.

Njegov oče je bil posestnik po imenu Jurij; materino ime je neznan. Najprej je hodil v šolo v prekmurške Ivanovce, nato z l. 1733. v šopronsko višjo evangeličansko šolo, od l. 1739. pa v Győr. Svoje študije je dovršil v Pozunu l. 1744. Doma pa ni mogel dobiti vsled protireformacije službe, zato je ostal v tulinu kjer je deloval kot šolnik v Nemcesu blizu Kiseka. Tu je tudi prišel za pero in podaril svojim rojakom prve svoje knjige: »Katekizem, abecednik in računico. Denar za tisk je dobil deloma od požunškega duhovnika Viljama Serpilija, deloma od neke vdovice.

Plodovitost duhovniško službo je nastopil 6. junija 1755. v Šurdu, madžarski vasi, ki leži ob cesti iz Velike Kaniže v Zakon. Za časa Küzmiča je bila okolica Šurda nastanjena od slovenskih protestantov, danes ne ume tam nihče več slovenske govorice.

V težkih življenjskih prilikah je tu Küzmič hranil z eno roko svojo vero, z drugo pa ji je gradil trden temelj s spisovanjem knjig v jeziku v katerem so ljudje molili Boga in govorili v svoji družini. Bliznj katoliški duhovniki so mu delali velike neprilike, a njegovega duha ni vnelil ni ta boj ni nesreča v družini. V Šurdu se je poročil z neko Ano Martijo (priimek je neznan) l. 1756. Po njeni smrti se je drugič oženil 1768. s Terezijo Szakal, vdovo lo Bršnjak.

Kupil si je tudi lastno hišo v Patni pri Šurdu, a imel je nesrečo, da mu je zgorela, ob kateri priliki je upelnil ogenj tudi tretjino njegovih abecednih knjig.

Kot dober sin je vzel k sebi svojega očeta, kateremu je zatisnil oči 1769. leta.

Umril je 20. oktobra 1779. sredi svojih vernikov in sorojčakov, ki so se bili izselili iz železne županije v šomodsko, da bi si olajšali izvrševanje verskih dolžnosti, v katerem jih je ovrnila v domačiji grajska gospoda, ki je laže menjala vero kot preprosto kmet. Baš to versko zatiranje je bilo kot pri Trubarju neposreden povod, da je začel pisati Küzmič verske knjige, ker je hotel z njimi okrepiti svoje vernike. Potreba po takem krepilu je bila velika. Na eni strani so bile evangeličanske cerkve redke in malo je bilo duhovnikov med slovenskimi protestanti na levem bregu Mure. Ako so hoteli opraviti ti evangeličani svojo versko dolžnost, so morali romati daleč. Večkrat ni zadostovala enodnevna hoja. Na drugi strani pa so bile v XVIII. stoletju knjige kranjskih luteranov redke, ker si je bila prirejela iz njih protireformacijske kresove, a tudi za Slovence med Muro in Rabo deloma nerazumljive, »ar tej nasi Vogrszki Szlovenov jezik od vsej drugi dozeta tuhoga i sbebi lasztivnega ma. Kiti i vo naprej zracsumanj sze veliki razlocek nahajaa, kakor pravi M. Toskos Jožef, »prednyei farar sopronszi«, v predgovoru k knjigi prevažni za prekmurško slovenstvo: »Novi zakon ali testamentom gospodna nasega Jezusa Kristusa, zdaj opričv z greskoga na sztari szlovenszki jezik obrnyeni po Stevan Kuzmics Szurdanszkom« (v saksinski Hali 1771).

S tem delom so dobili nekdanji prekmurški Slovenci vir vsega verstva v svojem domačem jeziku, da jim ni bilo treba čakati ni na Trubarjev ni na Dalmatinov prevod ni na »obracsanja« drugih.

Küzmičev »novi zakon« ni samo v jezikovnem pogledu znamenita knjiga, ampak je velikega kulturnega in narodnopolitičnega pomena. Za evangeličane pomeni sv. pismo v verskem oziru vse, vsak vernik ga mora čitati in iz njega zajemajo preprostejši sloji skoro edino duševno hrano. Vseled soudeležbe cele občine pri verskih obredih pomeni pri evangeličanih v nasprotju s katoliško vero, kjer se vrši skoraj vse božje češčenje v latinskem jeziku, v domačem jeziku spisana verska ali obredna knjiga jez proti potučenju in vez z domačim rodom. Zato je postal Küzmič s prevodom novega zakona najčistejši prekmurški narodnopolitični delavec, ker je očeval s to slovensko knjigo svoje rojake pred izgubo materinega jezika in jim je ohranil zavest, da spadajo k drugi narodni plati kakor pa poplavlajoči jih madžarski

ma trezno razmotriva položaj v naši državi.

Poljska hoče postati velesila. Iz Varšave poročajo: Poljska vlada je sklenila, da se obrne s posebno noto na vlade v Parizu, Londonu, Washingtonu, Tokiju in Rimu, v kateri bo zahtevala, da se Poljska prizna kot velesila. V interesu Slovanstva bi bilo, da bi bila v koncertu velikih držav vsaj ena slovanska država, dokler je Rusija izločena iz vsake kombinacije.

Küzmičev spominski dan. (Izvirni dopis).

Prekmurci evangelijani so praznovali na Petrovo dvestoletnico rojstva svojega največjega rojaka, župnika in slovenskega pisatelja Štefana Küzmiča.

Sredi najlepšega prekmurškega polja je vzrastle njihov verski borec, njihov Luter, a obenem tudi prekmurški Trubar in Dalmatin, zato se niso poklonile omenjeni dan Küzmičevemu spomenu samo prekmurške evangeličanske občine, ampak je hitelo med zlatim klasjem tudi na stotine romarjev slovenske narodne misli v Strukovce, da se pokloni spomenu moža, ki ni podaril Prekmurcem samo dragocenega verskega orožja, ampak tudi najčistejšo sredstvo narodne ohranitve: knjige, pisane v materinem jeziku.

Küzmič se je rodil v dobi rekatolizacije, ko je uničil požar verske strasti ne samo marsikatero evangeličansko cerkev, ampak tudi vire njene zgodovine. Zato vemo samo Küzmičovo rojstno leto (1723) dneva pa ne. Njegova prava rojstna hiša ne stoji več. Podrli so jo nasledniki njegovega očeta in si postavili malo stran tuda na istem zemljišču drugo. Rojstna vas si je pa še ohranila njegovo narodnost in vero.

Njegov oče je bil posestnik po imenu Jurij; materino ime je neznan. Najprej je hodil v šolo v prekmurške Ivanovce, nato z l. 1733. v šopronsko višjo evangeličansko šolo, od l. 1739. pa v Győr. Svoje študije je dovršil v Pozunu l. 1744. Doma pa ni mogel dobiti vsled protireformacije službe, zato je ostal v tulinu kjer je deloval kot šolnik v Nemcesu blizu Kiseka. Tu je tudi prišel za pero in podaril svojim rojakom prve svoje knjige: »Katekizem, abecednik in računico. Denar za tisk je dobil deloma od požunškega duhovnika Viljama Serpilija, deloma od neke vdovice.

Plodovitost duhovniško službo je nastopil 6. junija 1755. v Šurdu, madžarski vasi, ki leži ob cesti iz Velike Kaniže v Zakon. Za časa Küzmiča je bila okolica Šurda nastanjena od slovenskih protestantov, danes ne ume tam nihče več slovenske govorice.

V težkih življenjskih prilikah je tu Küzmič hranil z eno roko svojo vero, z drugo pa ji je gradil trden temelj s spisovanjem knjig v jeziku v katerem so ljudje molili Boga in govorili v svoji družini. Bliznj katoliški duhovniki so mu delali velike neprilike, a njegovega duha ni vnelil ni ta boj ni nesreča v družini. V Šurdu se je poročil z neko Ano Martijo (priimek je neznan) l. 1756. Po njeni smrti se je drugič oženil 1768. s Terezijo Szakal, vdovo lo Bršnjak.

Kupil si je tudi lastno hišo v Patni pri Šurdu, a imel je nesrečo, da mu je zgorela, ob kateri priliki je upelnil ogenj tudi tretjino njegovih abecednih knjig.

Kot dober sin je vzel k sebi svojega očeta, kateremu je zatisnil oči 1769. leta.

Umril je 20. oktobra 1779. sredi svojih vernikov in sorojčakov, ki so se bili izselili iz železne županije v šomodsko, da bi si olajšali izvrševanje verskih dolžnosti, v katerem jih je ovrnila v domačiji grajska gospoda, ki je laže menjala vero kot preprosto kmet. Baš to versko zatiranje je bilo kot pri Trubarju neposreden povod, da je začel pisati Küzmič verske knjige, ker je hotel z njimi okrepiti svoje vernike. Potreba po takem krepilu je bila velika. Na eni strani so bile evangeličanske cerkve redke in malo je bilo duhovnikov med slovenskimi protestanti na levem bregu Mure. Ako so hoteli opraviti ti evangeličani svojo versko dolžnost, so morali romati daleč. Večkrat ni zadostovala enodnevna hoja. Na drugi strani pa so bile v XVIII. stoletju knjige kranjskih luteranov redke, ker si je bila prirejela iz njih protireformacijske kresove, a tudi za Slovence med Muro in Rabo deloma nerazumljive, »ar tej nasi Vogrszki Szlovenov jezik od vsej drugi dozeta tuhoga i sbebi lasztivnega ma. Kiti i vo naprej zracsumanj sze veliki razlocek nahajaa, kakor pravi M. Toskos Jožef, »prednyei farar sopronszi«, v predgovoru k knjigi prevažni za prekmurško slovenstvo: »Novi zakon ali testamentom gospodna nasega Jezusa Kristusa, zdaj opričv z greskoga na sztari szlovenszki jezik obrnyeni po Stevan Kuzmics Szurdanszkom« (v saksinski Hali 1771).

ma trezno razmotriva položaj v naši državi.

Poljska hoče postati velesila. Iz Varšave poročajo: Poljska vlada je sklenila, da se obrne s posebno noto na vlade v Parizu, Londonu, Washingtonu, Tokiju in Rimu, v kateri bo zahtevala, da se Poljska prizna kot velesila. V interesu Slovanstva bi bilo, da bi bila v koncertu velikih držav vsaj ena slovanska država, dokler je Rusija izločena iz vsake kombinacije.

Küzmičev spominski dan.

(Izvirni dopis).

Prekmurci evangelijani so praznovali na Petrovo dvestoletnico rojstva svojega največjega rojaka, župnika in slovenskega pisatelja Štefana Küzmiča.

Sredi najlepšega prekmurškega polja je vzrastle njihov verski borec, njihov Luter, a obenem tudi prekmurški Trubar in Dalmatin, zato se niso poklonile omenjeni dan Küzmičevemu spomenu samo prekmurške evangeličanske občine, ampak je hitelo med zlatim klasjem tudi na stotine romarjev slovenske narodne misli v Strukovce, da se pokloni spomenu moža, ki ni podaril Prekmurcem samo dragocenega verskega orožja, ampak tudi najčistejšo sredstvo narodne ohranitve: knjige, pisane v materinem jeziku.

Küzmič se je rodil v dobi rekatolizacije, ko je uničil požar verske strasti ne samo marsikatero evangeličansko cerkev, ampak tudi vire njene zgodovine. Zato vemo samo Küzmičovo rojstno leto (1723) dneva pa ne. Njegova prava rojstna hiša ne stoji več. Podrli so jo nasledniki njegovega očeta in si postavili malo stran tuda na istem zemljišču drugo. Rojstna vas si je pa še ohranila njegovo narodnost in vero.

Njegov oče je bil posestnik po imenu Jurij; materino ime je neznan. Najprej je hodil v šolo v prekmurške Ivanovce, nato z l. 1733. v šopronsko višjo evangeličansko šolo, od l. 1739. pa v Győr. Svoje študije je dovršil v Pozunu l. 1744. Doma pa ni mogel dobiti vsled protireformacije službe, zato je ostal v tulinu kjer je deloval kot šolnik v Nemcesu blizu Kiseka. Tu je tudi prišel za pero in podaril svojim rojakom prve svoje knjige: »Katekizem, abecednik in računico. Denar za tisk je dobil deloma od požunškega duhovnika Viljama Serpilija, deloma od neke vdovice.

Plodovitost duhovniško službo je nastopil 6. junija 1755. v Šurdu, madžarski vasi, ki leži ob cesti iz Velike Kaniže v Zakon. Za časa Küzmiča je bila okolica Šurda nastanjena od slovenskih protestantov, danes ne ume tam nihče več slovenske govorice.

V težkih življenjskih prilikah je tu Küzmič hranil z eno roko svojo vero, z drugo pa ji je gradil trden temelj s spisovanjem knjig v jeziku v katerem so ljudje molili Boga in govorili v svoji družini. Bliznj katoliški duhovniki so mu delali velike neprilike, a njegovega duha ni vnelil ni ta boj ni nesreča v družini. V Šurdu se je poročil z neko Ano Martijo (priimek je neznan) l. 1756. Po njeni smrti se je drugič oženil 1768. s Terezijo Szakal, vdovo lo Bršnjak.

Kupil si je tudi lastno hišo v Patni pri Šurdu, a imel je nesrečo, da mu je zgorela, ob kateri priliki je upelnil ogenj tudi tretjino njegovih abecednih knjig.

Kot dober sin je vzel k sebi svojega očeta, kateremu je zatisnil oči 1769. leta.

Umril je 20. oktobra 1779. sredi svojih vernikov in sorojčakov, ki so se bili izselili iz železne županije v šomodsko, da bi si olajšali izvrševanje verskih dolžnosti, v katerem jih je ovrnila v domačiji grajska gospoda, ki je laže menjala vero kot preprosto kmet. Baš to versko zatiranje je bilo kot pri Trubarju neposreden povod, da je začel pisati Küzmič verske knjige, ker je hotel z njimi okrepiti svoje vernike. Potreba po takem krepilu je bila velika. Na eni strani so bile evangeličanske cerkve redke in malo je bilo duhovnikov med slovenskimi protestanti na levem bregu Mure. Ako so hoteli opraviti ti evangeličani svojo versko dolžnost, so morali romati daleč. Večkrat ni zadostovala enodnevna hoja. Na drugi strani pa so bile v XVIII. stoletju knjige kranjskih luteranov redke, ker si je bila prirejela iz njih protireformacijske kresove, a tudi za Slovence med Muro in Rabo deloma nerazumljive, »ar tej nasi Vogrszki Szlovenov jezik od vsej drugi dozeta tuhoga i sbebi lasztivnega ma. Kiti i vo naprej zracsumanj sze veliki razlocek nahajaa, kakor pravi M. Toskos Jožef, »prednyei farar sopronszi«, v predgovoru k knjigi prevažni za prekmurško slovenstvo: »Novi zakon ali testamentom gospodna nasega Jezusa Kristusa, zdaj opričv z greskoga na sztari szlovenszki jezik obrnyeni po Stevan Kuzmics Szurdanszkom« (v saksinski Hali 1771).

S tem delom so dobili nekdanji prekmurški Slovenci vir vsega verstva v svojem domačem jeziku, da jim ni bilo treba čakati ni na Trubarjev ni na Dalmatinov prevod ni na »obracsanja« drugih.

Küzmičev »novi zakon« ni samo v jezikovnem pogledu znamenita knjiga, ampak je velikega kulturnega in narodnopolitičnega pomena. Za evangeličane pomeni sv. pismo v verskem oziru vse, vsak vernik ga mora čitati in iz njega zajemajo preprostejši sloji skoro edino duševno hrano. Vseled soudeležbe cele občine pri verskih obredih pomeni pri evangeličanih v nasprotju s katoliško vero, kjer se vrši skoraj vse božje češčenje v latinskem jeziku, v domačem jeziku spisana verska ali obredna knjiga jez proti potučenju in vez z domačim rodom. Zato je postal Küzmič s prevodom novega zakona najčistejši prekmurški narodnopolitični delavec, ker je očeval s to slovensko knjigo svoje rojake pred izgubo materinega jezika in jim je ohranil zavest, da spadajo k drugi narodni plati kakor pa poplavlajoči jih madžarski

ma trezno razmotriva položaj v naši državi.

Poljska hoče postati velesila. Iz Varšave poročajo: Poljska vlada je sklenila, da se obrne s posebno noto na vlade v Parizu, Londonu, Washingtonu, Tokiju in Rimu, v kateri bo zahtevala, da se Poljska prizna kot velesila. V interesu Slovanstva bi bilo, da bi bila v koncertu velikih držav vsaj ena slovanska država, dokler je Rusija izločena iz vsake kombinacije.

Küzmičev spominski dan. (Izvirni dopis).

Prekmurci evangelijani so praznovali na Petrovo dvestoletnico rojstva svojega največjega rojaka, župnika in slovenskega pisatelja Štefana Küzmiča.

Sredi najlepšega prekmurškega polja je vzrastle njihov verski borec, njihov Luter, a obenem tudi prekmurški Trubar in Dalmatin, zato se niso poklonile omenjeni dan Küzmičevemu spomenu samo prekmur